

Kristiina Seiton

JAHIMEESTE SUHTUMINE JAHITURISMI

LÕPUTÖÖ

Arhitektuuri ja keskkonnatehnika teaduskond

Keskkonnatehnoloogia ja -juhtimise eriala

Tallinn 2017

Mina, Kristiina Seiton, tõendan, et lõputöö on minu kirjutatud. Töö koostamisel kasutatud teiste autorite, sh juhendaja teostele on viidatud õiguspäraselt.

Kõik isiklikud ja varalised autoriõigused käesoleva lõputöö osas kuuluvad autorile ainuisikuliselt ning need on kaitstud autoriõiguse seadusega.

Lõputöö autor Kristiina Seiton

(allkiri ja allkirjastamise kuupäev)

Üliõpilase kood

Õpperühm KT 71/ 81

Lõputöö vastab sellele püstitatud kehtivatele nõuetele ja tingimustele.

Juhendajad Oliver Kalda.....

(allkiri ja allkirjastamise kuupäev)

Kaitsmisele lubatud „.....“ mai 2017 a.

Arhitektuuri ja keskkonnatehnika teaduskonna dekaan Hindrek Kesler.....

(allkiri)

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. JAHIPIDAMINE EESTIS JA JAHITURISM	6
1.1. Jahipidamine Eestis.....	6
1.2. Jahiturismi olemus.....	7
1.3. Nõuded jahituristile	8
1.4. Eesti jahiturismi ettevõtted.....	8
1.5. Jahiturism Soomes.....	10
2. METOODIKA.....	11
3. TULEMUSED.....	13
3.1. Küsitluse tulemuste analüüs - Eesti Jahiseltsi liikmed.....	13
3.2. Küsitluse tulemuste analüüs - jahiturismiga tegelevad inimesed.....	16
4. ARUTELU	22
4.1. Järeldused ja ettepanekud.....	24
KOKKUVÕTE.....	25
SUMMARY	27
VIIDATUD ALLIKAD.....	29
LISAD	31
Lisa 1 – Küsitlus teemal „Jahimeeste suhtumine jahiturismi”	32
Lisa 2 - Rohevik OÜ hinnakiri	33

SISSEJUHATUS

Jahindus on meid ümbritsenud juba aastatuhandeid, olles alguses meie esivanematele ellujäämiseks vajalik tegevus, kust saadi kütitud loomast nii liha kui ka nahka, millega hoiti end soojas. Tänapäeval on valdava osa jahiga tegelevate inimeste jaoks tegemist vaba aja veetmise viisiga, millega soovitakse sageli tegeleda ka kodupiirkonnast eemal. Jahihuvilistele on selliseks teenuseks jahiturism, see pakub võimalust väljaspool oma tavapärast jahipiirkonda reisida ja jahti pidada. Jahiturismi kohta on igal inimesel oma arvamus, leidub nii positiivseid kui ka negatiivseid arvamusi.

Jahiturismil on nii positiivseid kui ka negatiivseid külgi. 2004. aastal Soomes teostatud uuringus tuuakse positiivsete aspektidena välja, et jahiturism toob tulu ka väljaspool tavalist turismihooaega ja see toimub peamiselt maapiirkondades ning selletõttu elavneb elu ka seal [1]. Jahiturism toob endaga kaasa ka probleeme. Selleks, et jahiturism oleks jätkusuutlik, tuleb enne palju probleeme lahendada nagu näiteks kuidas vältida populatsioonide üleküttimist ja lahendada konfliktid erinevate huvirühmade vahel [2].

Jahiturism on mitmel pool Euroopas kasvav majandusharu ja suhtumine sellesse on väga sarnane. Põhja-Euroopas on läbiviidud mitmeid uuringuid suhtumisest jahiturismi, kuid Eesti kohta selliseid uuringuid autorile teadaolevalt avaldatud ei ole. Nii Soome kui ka Island leiavad, et jahiturism toob palju positiivset nende riigi arengusse. Näiteks Kesk-Soomes teostatud uuring kinnitas, et 60% jahituristidest kasutavad individuaalset jahiturismi võimalust, see tähendab, et nad ei kasuta jahipakette, vaid eelistavad ise oma majutust ja muud sellist planeerida. 40% jahituristidest kasutavad ainult selliseid pakette. Uuringu põhjal võib väita, et Kesk-Soomes ei aitaks see kaasa suuresti majanduskasvule maapiirkondades, sest jahituristid ei kasuta kohalikke teenuseid nagu majutust ja toitlustust. Soome on üks riikidest, kes tahaks jahiturismi läbi maapiirkondades suurendada majanduslikku potentsiaali, et inimestel oleks rohkem tööd ja sissetulekut. Näiteks Island soovib sarnaselt Soomele oma jahiturismi edendada, sest see arendaks elu maapiirkondades, mida muidu külastatakse vaid turismihooaegadel. [1]

Käesoleva lõputöö teema on „Jahimeeste suhtumine jahiturismi”. Teema on valitud, kuna autorile pakub nimetatud teema huvi. Kui vaadata jahiturismi võimalikust majandusliku aspektina, siis autor leiab, et läbi selle on võimalik meie riigi majanduslikku potentsiaali tõsta ja pakkuda majutus- ja toitlustusettevõtetele ka väljaspool suurlinnasid kasu ja tööd. Selleks, et majandusharu arendada, tuleb aga tunda selles esinevaid probleeme ja ühiskonna suhtumist antud valdkonda. Autor keskendub oma lõputöös jahiturismis kütitavatele suurulukitele ja jahiturismile, sest mujal maailmas tehtud uuringud on näidanud, et jahituristid on peamiselt huvitatud suurulukite jahtimisest [1]. Autor leiab, et jahiturism on meie riigis liiga vähe reguleeritud valdkond ja uudne majandusharu.

Lõputöö eesmärk on anda ülevaade jahiturismist Eestis, seda reguleerivast seadusandlusest ning jahiturismiga tegelevatest ettevõtetest. Lisaks sellele uurida, kuidas suhtuvad jahiturismi kohalikud jahimehed ja jahiturismiga tegelevad inimesed, kas nende jaoks on probleemid ja arusaamised sarnanased või mitte.

Lõputöös esimeses osas tuuakse ülevaade Eesti jahiturismist üldiselt, kirjeldatakse kolme ettevõtte kodulehelt võetud infot jahiturismipakettide kohta ning tehakse lühiülevaade Soome jahiturismist.

Lõputöö teises osas on autor läbi viinud uuringu jahiturismi kohta, kus vastajateks olid Eesti Jahiseltsi liikmed, kes jahiturismiga ei tegele ja jahiturismiga tegelevad inimesed. Uuringu eesmärgiks on välja selgitada jahiturismiga mitte tegelevate ja sellega seotud inimeste arvamus ja suhtumine jahiturismi ning probleemid. Kirjeldatud on uuringu meetodit ja analüüsitakse vastuseid. Peale seda teeb autor kokkuvõtte uuringust ning avaldab ettepanekuid.

1. JAHIPIDAMINE EESTIS JA JAHITURISM

1.1. Jahipidamine Eestis

Jahipidamist reguleerivad Eestis Jahiseadus, Jahieeskiri ja kaudselt ka Looduskaitseseadus. Eesti Vabariigi Jahiseaduse § 23 järgi on jahipidamine ehk küttimine uluki jälitamine, püüdmine, tabamine või surmamine [3]. Turism on reisimine või matkamine mingi paikkonna või maa huviväärsustega tutvumiseks [4]. Jahiturism võib toimuda jahimaadel, mis Eesti Vabariigi jahiseaduse § 3 järgi on jahiuluki vabaks elamiseks sobiv ja jahipidamiseks kasutatav ala. Jahiseaduse § 24 järgi on Eestis lubatud jahiviisid järgmised: hiilimisjaht, varitsusjaht, peibutusjaht, ajujaht, otsijaht, urujaht ja uluki püüdmine. Lubatud jahipidamisevahendid on aga järgmised: sile- ja vintraudne või kombineeritud tulirelv, välja arvatud täisautomaattulirelv, jahipidamise otstarbel registreeritud poolautomaattulirelv, mille salve mahub kuni kaks padrunit, püstol ja revolver, jahivibu, püünis, peibutis ehk peibutusvahend; jahikoer ja piirdelipp. Jahiseadus § 26 ütleb, et suurulukijahil ei tohi vintraudsesse püssi laadida täismantelkuuliga laetud padrunit ega sellise padrunitiga tulistada, põtra, pruunkaru, punahirve, metssiga ja hallhüljest võib tulistada ainult kuuliga, püstolit ja revolvril võib kasutada püütud väikeuluki surmamiseks. Jahiturist võib küttida Eesti Vabariigi jahiseaduse § 4 järgi kuuluvaid suurulukeid: põder, metskits, metssiga, pruunkaru, hunt, ilves ja hallhüljes. Väikeulukite loetelu sätestatakse jahieeskirjas, mille kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega [5]. Jahipidamist tõendavad dokumendid on jahiseaduse § 35 järgi jahitunnistus, jahiluba, jahist osavõtjate nimekiri ja suuruluki laskekatse tunnistus. [3]

Jahitavate ulukite poolest kuulub Eesti Euroopas „eriliste“ maade hulka. Eesti pindala on kõigest 45227 km² [6], kuid väga vaheldusrikas ja ulukirohke. Ulukifauna on mitmekesine ja võimaldab jahindusega tegeleda aastaringi [7]. Jahiulukeid Eestis palju, 19 liiki imetajaid ja 37 liiki linde [8]. 2002 aastal tehtud uuringupõhjal on kindlaks tehtud, mis meelitab jahituriste erinevatesse riikidesse. Näiteks kui võrrelda Eesti karusid teiste Euroopa karudega, siis tuleb välja, et Eesti karud on küll trofee väärilised, kuid oma suuruselt on nad väiksemad kui mõnes teises Euroopa riigis elavad karud. Alla 200 kilogrammi kaaluva karu trofee maksis Eestis antud uuringu põhjal 2100 eurot,

raskemad karud aga rohkem-2800 eurot. Näiteks Slovakkias maksab kuni 70-130 kilogrammi kaaluv karu 1500 eurot ja raskemad karud 3100 eurot. [9] 1999. aastal tehtud uuringus on välja toodud ka aastane tulu, mis jahituristid erinevatesse riikidesse jätsid. Eesti jahiturismi ettevõtted, mida sellel ajal oli 10, said tulu 300 000 - 500 000 eurot. 1999. aastal käis Eestis 1800-1900 jahituristi. [9] Autor teeb siit järelduse, et kui 2016. aastal külastas Eestit umbes 5000 jahituristi, siis tulu, mis kohalikud jahiturismi ettevõtted said, peab olema rohkem kui poole suurem.

JAHIKALENDER	JAANUAR	VEEBRUAR	MÄRTS	APRILL	MAI	JUUNI	JUULI	AUGUST	SEPTEMBER	OKTOOBER	NOVEMBER	DETSEMBER
Metssiga												
Metssiga (jahikoer)												
Rebane												
Kährrik, mink												
Tuhkur, nugised												
Karu (va poegadega emakarule)												
Kobras				15								
Mäger												
Jänes, ondatra												
Pöder									15			15
Punahirv												
Kits, tall												
Sokk												
Ilves (va kutsikatega emalveele)												
Hunt, šaakal												
Hallhüljes				15								

Joonis 1. Jahikalender 2016. Rohelise värviga on välja toodud lubatud küttimise periood. Number 15 on märgitud lubatud küttimise perioodi alguse või lõpu kuupäevana [10]

1.2. Jahiturismi olemus

Jahiturism on kindlat tüüpi jahtimisviis, mis on organiseeritud jahimaal jahituristide jaoks. Jahikorraldaja peaks korraldama jahi nii, et jahiturist oleks jahil edukas ja tema viibimine riigis oleks meeldiv. Jahituristi peamiseks eesmärgiks on jaht. Peaaegu kõik jahiturismi tegevused toimuvad looduses või jahimaadel. [11]

Anne Matilainen uuringus defineeritakse jahiturismi kui tegevust, kus jahimees reisib väljapool oma jahipiirkonda või elukohta jahtima. Jahiturismiga tegeleva ettevõtte on oma maa või maa-ala, mis võib kuuluda kellelegi teisele, kuid millel on lubatud jahti pidada. Jahiturism on äritegevus, kus kliendile ehk jahituristile pakutakse võimalust jahtida raha eest erinevaid loomi. Lisaks jahile, võib jahiturismi sisaldada ka majutust, toitlustust ja muid aktiivseid tegevusi. [1]

Lisaks sellele, et jahtida on võimalik teises riigis, harrastatakse jahiturismi veel mitmetel põhjustel. Jahitulistidele meeldib jahiturism sellepärast, et see jaht on „suur mäng“, neil on võimalus olla seal edukad, tegevus toimub metsikus looduses, kus on vähe inimesi, mõistliku hinnaga väljasõidud, meeldivad giidid, erinevad jahtimisvõimalused, trofee jahtimine ning mitmekesised välisseiklused. [1]

1.3. Nõuded jahitulistile

Jahiturismi reguleerivad Eestis jahiseadus ja jahieeskiri. Jahitulistil ja jahiturismi korraldajal peavad olema kõik seadustest ja määrustest tulevnevad kohustused täidetud - relvaluba, jahitunnistus ja laskekatse tunnistus. Jahiseaduse § 26 järgi on jahitulistirelv tulirelv, mis on omandatud relvaseaduse alusel jahipidamise otstarbel [3]. Välismaalasel on võimalus oma relv üle piiri tuua siis, kui tal on oma maa vastava asutuse poolt välja antud Euroopa Liidu relvapass. Jahipidamiseks saab relva laenata ka kohalik jahimees [12]. Lisaks peab jahitulistil olema koduriigis väljastatud jahitunnistus, mis tõendab tema jahipidamise õigust. Jahiseaduse § 36 järgi on jahitunnistus dokument, mis tõendab füüsilise isiku oskust jahti pidada. Välisriigis antud kehtiva jahitunnistuse alusel antakse selle saanud isikule tema soovil välismaalase jahitunnistus, ilma, et ta Eestis jahindusala koolituse läbiks ning jahiteooriaeksami sooritaks. Tunnistus väljastatakse kümne päeva jooksul pärast taotluse esitamist ja riigilõivu tasumist ning on kehtivusajaga kuni üks aasta. Jahiseaduse § 37 järgi annab jahiluba õiguse pidada ulukile jahti. Jahiluba antakse kehtivat jahitunnistust omavale isikule. Jahiseaduse § 42 järgi on suurulukil laskekatse tunnistus jahitunnistust omavale isikule antav dokument, mis tõendab tema õigust osaleda suurulukijahil kütina ja kasutada uluki laskmiseks jahipüssikuuliga laetud padrunit. [3]

1.4. Eesti jahiturismi ettevõtted

Eestis tegelevad jahiturismiteenuse pakkumisega mitmed ettevõtted. Jahiturismi ei ole eraldi majandusharuna reguleeritud ning seega täpset jahiturismiteenustega tegelevate ettevõtete arvu teada ei ole. Lisaks jahiturismile pakuvad enamus jahiturismiteenust pakkuvad ettevõtted ka majutust, toitlustust ja muid meelelahutuslikke tegevusi. Käesolevas peatükis võrreldakse kolme juhuslikult valitud Eesti ettevõtet, kes oma kodulehel reklaamivad jahiturismi. Välja on toodud Jäagri Grilli, Hotell Metsise ja Rohevik OÜ pakutavad teenused. Jäagri Grill tegutseb Ida-Virumaal, Hotell Metsis ja Rohevik OÜ aga Valgamaal.

Jäagri Grilli kodulehel on esitatud kirjeldus, mida jahitulist peab teadma ja omama, kui tahab tulla meie riiki jahti pidama. Lisaks on seal jahikalender ja jahindusega seotud õigusaktid. Jahitulist peab jahiteenuse saamiseks ette registreerima, et jahiturismi korraldaja saaks parimat teenust pakkuda.

Jahiteenuse pakkumiseks teeb Jäägri Grill koostööd lähiumbruse jahiseltsidega, kus võõrustatakse nii kohalikke kui ka välismaiseid jahituriste. Turistidele pakutavad jahiliigid olenevad jahikalendrist ning on aastaajati varieeruvad (Joonis 1). Pakutakse jahiteenust, mis sisaldab lisaks jahipidamisele ka jahikorraldust ja majutust koos toitlustusega Jäägri Grillis. Kõige populaarsemaks on Jäägri Grilli jahituristide seas kujunenud hanejaht põldudel peetava peibutusjahina. Jäägri Grill on vastavalt seadustele paika pannud jahiteenuse kasutamiseks vajalikud nõuded, milleks on jahirelv, kehtiv relvaluba ja jahitunnistus ning suurulukite puhul laskekatse läbimise tõend. Jäägri Grill on selgitanud, et vastavalt seadustele võib Eestis jahti pidada ka välisriigi kodanik, kes omab päritolumaal jahitunnistust ja relvakandmisluba. Jahituristile, kes on välisriigi kodanik, väljastatakse Eestis asuva jahipiirkonna omaniku või kutsuja taotlusel välismaalase jahitunnistus. Jahitunnistusi annavad välja Eesti Jahimeeste Seltsi keskus või tema poolt volitatud jahindusklubid. Välismaalane saab üle piiri tuua oma relva siis, kui tal on oma maa vastava asutuse poolt välja antud Euroopa Liidu relvapass. [13]

Hotell Metsis on oma kodulehele paigutanud info, mis jahituristi huvitada võiks. Hotell Metsis teeb koostööd Koorküla Jahiseltsiga. Jahipiirkond, kus jahte korraldatakse, on 6500 ha pindalaga ning jahituristil on võimalik küttida metssigu, ilveseid, hunte ja kopraid. Kodulehel on kirjas ka kuupäevad, millal mingit ulukit tohib küttida. Hotell Metsis pakub vastavalt seltskonna suurusele nii torni- kui ka ajujahti. Veel on võimalik teostada ajujahti, varitsus- või hiilimisjahti metssigadele. Hotell Metsis on sarnaselt Jäägri Grillile kirja pannud ka selle, mis jahile minnes vajalik on; selleks on jahirelv, relvaluba, jahitunnistus ja kehtiv laskekatse. [14]

Rohevik OÜ loetleb kõik suurulukid, keda on võimalik jahituristil läbi korraldatavate jahtide küttida, lisaks on kirjeldatud jahi kuupäevad ja jahiviisid. Jahiretki korraldatakse Taagepera piirkonnas ja mujal Valgamaal. Vastavalt hooajale on võimalik pidada peibutus-, varitsus-, hiilimis- ja ajujahti. Koostöös partneritega pakutakse ka linnujahiteenust. Lisaks organiseeritakse jahituristidele majutus, transport, jahidokumendid ja toitlustus. Pakutakse võimalust kasutada ka lasketiiru, kus saab lasta lendavaid märke ja seisvaid ulukisillette. Rohevik OÜ kodulehel on ka hinnakiri (Lisa 2) ja jahikalender (Joonis 1). Sarnaselt eelnevalt kirjeldatud ettevõtetele, on ka nende kodulehel välja toodud kõik vajalik, mida jahiturist enne jahti teadma ja omama peab ehk jahirelv, mida vajadusel laenutatakse, relvaluba, jahitunnistus ja kehtiv laskekatse. Sarnaselt Jäägri Grilliga osutab Rohevik OÜ, et Eestis reguleerivad jahipidamist jahiseadus ja jahieeskiri. Välismaalastele on jahipidamiseks Eestis vajalik koduriigi jahitunnistus, Euroopa Liidu relvapass, Eestis välja antud välismaalase jahitunnistus ning välisriigi kodanikust jahimehe jahitunnistus. Rohevik OÜ aitab vormistada jahituristidele nõuetekohased Eesti jahidokumendid. [15] Kolme

Eesti ettevõtte jahiturismi kirjeldus on autori arust piisav ja põhjalik, et jahiturist oleks kursis Eesti seadustega. Kõigil kolmel kodulehel on kirjeldatud, mida jahiturist teadma peaks, kui tahab Eestisse jahile tulla. Lisaks sellele, on kõigil ka jahikalender, et jahiturist teaks, millal millist looma Eestis küttida tohib.

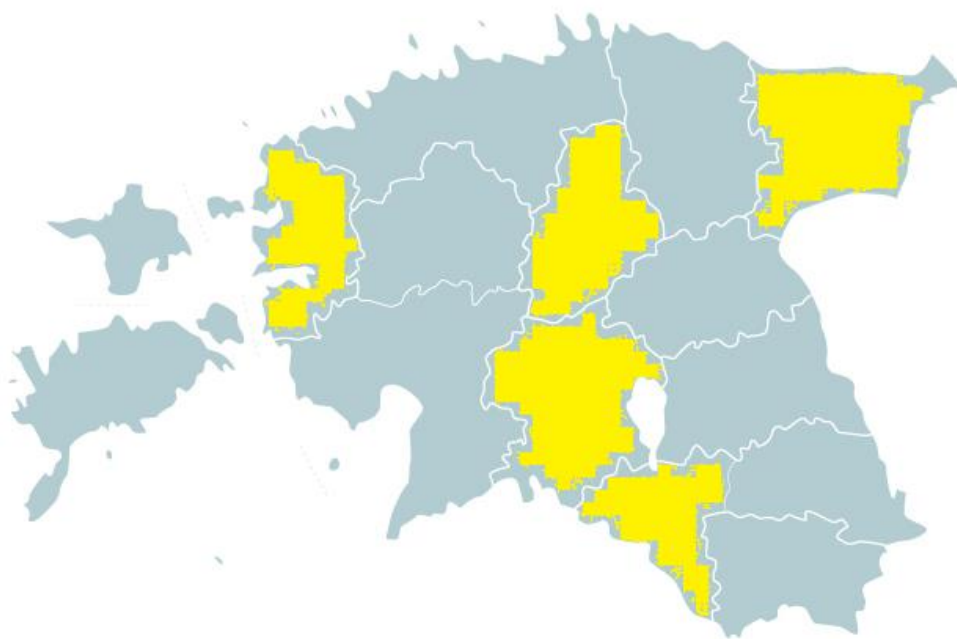
1.5. Jahiturism Soomes

Sarnaselt Eestile on jahiturism ka Soomes üsna uudne majandusharu ning sellega tegelevad vähesed ettevõtted. Hinnanguliselt tegelevad sellega 200 jahiturismi ettevõtet, kes teenindavad nii sise- kui ka välisjahituriste. Anne Matilainen poolt avaldatud uuringu põhjal käib Soome maapiirkondades igal aastal umbes 35000-38000 jahituristi [1] Maalehe andmetel külastab aga Eestit umbes 5000 jahituristi [16]. Soome jahiturismi vaadeldakse kui väheavastatud maamajanduse ressursi. Näiteks võiksid Soomes maaomanikud rohkem tegeleda jahiturismiga, sest jahindus on soomlaste jaoks traditsiooniline tegevus, mille pealt oleks võimalik tänapäeval elatist teenida. Jahiturismiga tegelemine oleks uus lähenemine põllumajandusettevõtete arenemiseks ja võimalus teenida väärtuslikku sissetulekut vähem asustatud aladel. Sarnaselt Eestile, pakuks jahiturism elatist inimestele, kes elavad väljaspool suurlinnasid ning kasu saaksid ka teenindus- ja majutusettevõtted [17].

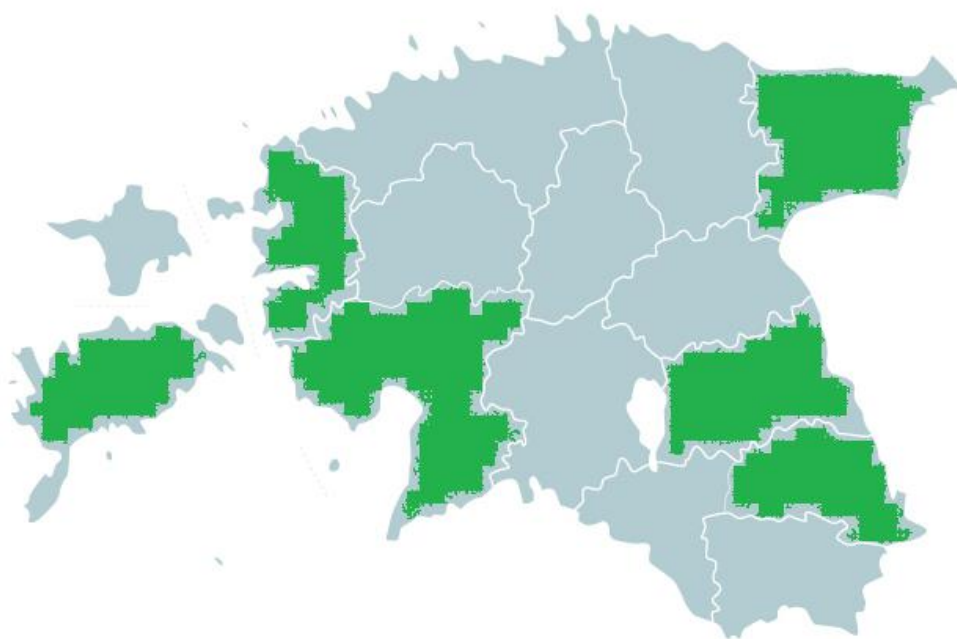
2. METOODIKA

Inimeste suhtumise välja selgitamiseks viidi läbi intervjuud jahiseltside liikmetega, kes jahiturismiga ei tegele ning jahimeestega, kes pakuvad jahiturismiteenust. Intervjuu läbiviimiseks esitati vastajatele 15 küsimust. Intervjuud toimusid kahel viisil, interneti vahendusel kirjalikus vormis ning suuliselt telefonitsi, sest vastanute eelistused intervjuu läbi viimise osas olid erinevad. Mõlemal juhul olid esitatud küsimused samad. Intervjuu koosnes ilma vastuste variantideta küsimustest, sest autor soovis, et igaüks saaks avaldada oma arvamust. Küsitlust jagati internetikeskkonnas, et vastajatel oleks ankeeti mugavam täita ja enne suulist intervjuud sellega tutvuda. Intervjuu küsimused on esitatud lisas 1.

Valim koosnes kahest osast – jahimeestest, kes ei tegele jahiturismi korraldamisega ning jahiturismi teenuse pakkujatest. Intervjuul osalevad jahimehed, kes jahiturismiga ei tegele, leiti kasutades Eesti Jahimeeste Seltsi facebooki gruppi. Uuringu küsimustele vastajatest kolm olid naised ja kuus mehed. Vastanute vanused jäid vahemikku 19-48 eluaastat. Jahipiirkonnad jagunesid maakondade vahel, selgus, et kaks vastanutest on Tartumaalt, kaks Pärnumaalt, üks Põlvamaalt, Saaremaalt, Ida-Virumaalt ja Läänemaalt (Joonis 3). Üks vastaja ei kuulunud enam jahiseltsi ja sellepärast ei vastanud ta oma jahipiirkonna kohta. Inimesi, kes tegelevad jahiturismiga, osales küsitluses kuus ja kõik olid mehed vanuses 30-47. Viis vastajat nimetasid oma jahipiirkondadeks erinevad Eesti maakonnad-Järvamaa, Ida-Virumaa, Viljandimaa, Valgamaa ja Läänemaa (Joonis 4). Üks küsitluses osaleja nimetas oma jahipiirkonnaks terve Eesti.

Joonis 2. Küsitlusele vastanud jahiturismiga tegelevate inimeste jahipiirkond, märgitud kollase värvusega

Joonis 3. Küsitlusele vastanud jahiseltsi liikmete jahipiirkond, märgitud rohelise värvusega

3. TULEMUSED

3.1. Küsitluse tulemuste analüüs - Eesti Jahiseltsi liikmed

Intervjuu küsimusele, kuidas suhtutakse jahiturismi ja kas nende arvates on jahiturism Eesti jaoks oluline, vastati erinevalt. Kuus inimest üheksast arvas, et jahiturism on Eesti jaoks oluline. Positiivselt suhtujad arvasid, et jahiturism on jahindust edasi viiv tegevus, mida võiks edasi arendada, sest sellest saavad kasu nii majutustevõtted, toitlustustevõtted kui ka jahiseltsid. Lisaks leiti, et jahiturism toob kaasa sõprussuhteid, avardab maailmapilti ja elavdab kohalike jahiseltsi. Veel tõdeti, et jahiseltsidel ei ole väga palju raha ning tänu jahiturismile on võimalik parandada kütimisvõimalusi ja osta loomasööta. Kolm vastanut suhtusid aga jahiturismi negatiivselt. Nad arvasid, et see ei ole Eesti jaoks oluline majandusharu. Põhjustena märgiti, et jahituristid ei korista enda järelt ja on Eesti looduse jaoks ohtlikud. Lisaks arvati, et nad toovad kogukondadesse probleeme ning jahiturism ei ole suureks tuluallikaks.

Teine küsimus oli, kas suhtutakse erinevalt välismaistesse ja kohalikesse turistidesse. Seitse vastajat üheksast ei suhtunud välismaistesse ja kohalikesse jahituristidesse erinevalt. Kaks aga suhtusid. Peamised põhjused selleks olid jahieetika ja jahiseadused. Välismaised turistid vajavad alguses rohkem jahieetika ja jahiseaduse tutvustamist kui kohalikud. Välisturist tahab saada suurima ja tugevama geneetikaga looma trofeeks ja ta on selle eest valmis palju maksma. Üks vastaja arvas, et kohaliku jahituristi käest ei pea igakord nii suurt summat küsima kui välisjahituristi käest. Lisaks arvati veel, et ka välismaised turistid on erinevad. Näiteks Soome ja Itaalia jahituristid on erinevad, sest neil on erinev kultuuriline taust, itaallased on emotsionaalsed ja elavad, soomlased aga loomult rahulikud.

Intervjuu järgmises küsimuses küsiti arvamust kütitud uluki pildistamise kohta. Vastanud arvasid, et kütitud uluki taustal fotol poseerimine on üks jahi osa, kui oled ise selle looma kütinud. Kütitud uluki pildistamine on võrdväärne kütitud uluki trofee säilitamisega. Pilte tehes püütakse alati sättida loom selliselt pildile, et haavad ja veri oleks minimaalselt näha. Lisaks ei tohi istuda looma peal.

See on kütitud uluki üks vääristamise ja austamise hetkedest. Üks vastanu arvas, et pildistamine on mõnes mõttes halb, mõnes mõttes hea, sest kodus olevat hea pilti naisele näidata, aga interneti üles panemine on küsitav. Arvati, et pilt peab olema esteetiliselt tehtud ja kaadris ei tohiks olla verd ja haavasid. Üldiselt arvasid kõik jahiseltsi liikmed, et kütitud uluki pildistamine on sobilik, kui käitutakse vastavalt reeglitele ja austatakse looma. Uuringu käigus tõi üks jahiseltsi liige välja järgneva:

„Jahimees soovib oma saaki teistega jagada ka virtuaalmaailmas. Seni kaua kuni foto on tehtud austusega jahisaagi vastu on see talutav, aga kui looma peal istutatakse või teda väntsutatakse, siis peaks see olema kuidagi karistatav, sest surnud loomal on ikkagi õigus austusele.”

Järgmises küsimuses soovis autor teada saada, mida teevad jahituristid kütitud uluki naha, liha ja muu sellisega. Kas nad on sellest ise huvitatud või jätavad selle jahi korraldajale. Vastati, et kõik oleneb, mis kokkulepetel jaht toimub. See, kas jahiturist saab endale looma naha või liha, ei sõltu jahituristi tahtest. See sõltub sellest, kuidas on jahti pakkuvas jahiseltsis ette nähtud. Tavaliselt pidavat liha jääma seltsile, millest tehakse siis vorsti või sinki. Mõned turistid soovivad lasta teha vorsti või sinki sellest loomast kelle nad lasevad. Liha endale saamiseks peavad turistid maksma küttemisloale lisaks. Sõraliste nahad visatakse metsa kährikutele söögiks. Kütitud hundi, karu ja ilvese nahad ning koljud võetakse aga kindlasti kaasa, sest nende loomade puhul just nende järgi tullakse. Jahimehed tulevad Eestisse kütima peamiselt kas liha või sarvede pärast. Trofeejahimehed võtavad kaasa ainult sarved, mõni üksik ka liha. Põdralt, sokult ja hirvelt võetakse sarved koos koljuga. Need jahimehed, kes on tulnud liha järele, võtavad kaasa ainult liha. Raskendava asjaoluna märkis üks vastaja, et igasuguste seaduste ja regulatsioonide tõttu on liha transport raskendatud, näiteks sealiha ei tohi Eestist välja viia.

Viienda küsimusena soovis autor teada saada, kui tihti on jahiseltsi liige 2016 aastal kokkupuutunud jahiturismiga ja jahituristidega. Kuus inimest vastasid, et on tihti kokku puutunud 2016 aastal jahiturismi ja jahituristidega. Mõni vastaja puutus nendega kokku iga kuu. Kaks vastajat vastasid, et mitte tihti ja üks vastaja jättis küsimusele vastamata.

Küsimusele, millist jahtimisviisi ja ulukit eelistab jahiturist vastajate arvates, leidis erinevaid vastuseid. Peamiseks jahtimisviisideks arvati ajujahti ja varitsusjahti. Mõnede vastanute arvates eelistavad jahituristid ka hiilimisjahti ja pukijahti. Jahiseltsi liikmed arvasid, et jahiturist eelistab põtra, metssiga, metskitse, punahirve, kobrast ja eksootilisi loomi, mida jahituristidel koduriigis ei ole.

Intervjuu järgmiseks küsimuseks oli, milline on jahiseltsi liikme arust tüüpiline jahiturist. Kolm vastajat arvasid, et tavaline inimene nagu iga teine. Ühel vastajal pole siiani ühtegi negatiivset sõna öelda oma välismaiste jahikaaslaste kohta. Mõni vastaja võrdles kohalikku ja välismaist jahituristi: välisturistid on kindla suhtumise ja veendumisega, et raha eest peab ta saama lasta seda, mida soovib. Kohalik turist on tagasihoidlikum ja rohkem lõbu peal väljas, mõnele piisab kui looma nähakse. Toodi välja veel mõned omadused: tavaliselt mehed, laia silmaringiga, enamasti kogenenud jahimehed ja mitte esimeses nooruses, külma närviga ning kannatlikud. Paljud jahiseltsi liikmed andsid tüüpilise jahituristi kirjelduse rahvuse tasandil, keda järgnevalt kirjeldatakse. Soomlane olevat suure seljakoti ning varustusega, kes ühendab oma Eesti käimist alkoholi tarvitamisega, jahituriste on nii nooremaid kui ka vanemaid mehi. Rootslane on nagu tavaline eestlane. Venelane on viina ning püssiga, itaallased ja muud lõuna-eurooplased on suured linnukütid ning keskklassi mehed. Sakslastest jahituristid on enamasti vanemad mehed, kellel on seljas kallid riided ja õlal kallid püssid, millel veel kallimad optikad peal. Nad tulevad ja loodavad tabada suurt põdrapulli. Samas pidavat nad olema väga vagusad ega kipu igat põtra laskma, mida nad näevad. Nad tulevad pigem Eestisse puhkama ja loodust nautima, seda muidugi läbi jahi.

Kaheksandale küsimusele, mis on jahiseltsi liikmete jaoks jahti pidades oluline, millele tuleks eriti tähelepanu pöörata kui on väliskülalised, vastati põhjalikult. Mitu vastajat arvas, et eelkõige tuleb jahikülalisele teha selgeks see, mida, kus ja kuidas lasta tohib ja jahil olles tuleks jälgida, et kõik oleks ohutu ning jahiturist saaks võimaluse korral abi. Jahiturist tuleks kindlasti kurssi viia kohalike seaduste ja tavadega. Jälgida tuleks vastajate arvates ka seda, et jahiturist alkoholi tarbinud ei oleks. Üks küsitlusele vastaja leidis, et oluline on, et külaline saaks jahti pidades elamuse, positiivse kogemuse, infot kohaliku elu ja jahipidamise tavade kohta. Oluline on välisturistiga suhelda võõrkeeles, et too ei peaks ainult oma kaasmaalastega suhtlema, vaid saaks osa ka kohalikust jahikultuurist.

Järgmisena soovis autor arvamusi kuulda eksimuste kohta, mida jahiturismis tehakse. Arvati, et jahituristid ei täida ohutusnõudeid, lasevad valet looma, tarvitavad liiga palju alkoholi, laskekatset ei tee, dokumendid pole korras ja ei täida seadusi. Vale looma laskmise all mõeldi süüdimatult tiinete põdralehmade laskmist lõbu eesmärgil metssea jahi ajal. Toodi välja ka jahiturismi teenuse pakkujate poolt tehtavad eksimused. Vastanud leidsid, et toimub vähene instrueerimine, puudub kontroll ja seadusi ei täideta.

Järgmisena soovis autor teada saada, kas jahiturist saab alati oma tahtmise. Kuus inimest arvasid, et ei saa. Kaks inimest arvasid, et saab. Üks inimene ütles, et oleneb jahikorraldajast.

Autor küsis järgmisena, kui paljud ettevõtted vastajate ümbruses pakuvad jahipakette. Kolm vastajat vastasid, et ei ole ühtegi, kaks vastajat ei teadnud ning neli vastajat teadsid öelda üks kuni neli.

Järgmisena selgitas autor, mida arvatakse pruunkaru jahtimisvõimalustest jahiturismis. Esimeseks küsimuseks oli, kui tihti tahavad jahituristid karu küttida ja kas igakord see ka õnnestub. Jahiseltsi liige arvas, et karu küttimine jahituristide seas ei ole Eestis nii lihtsalt organiseeritav, sest kokku antakse aastas karu küttimiseks minimaalne arv litsentse ja see norm lastakse kohalike jahiseltside poolt väga kiiresti täis. Saaremaa, Pärnumaa, Tartumaa, Põlvamaa ja Läänemaa jahimehed arvasid, et ei taheta karu väga tihti küttida või nende piirkonnas ei ole nad huvitundjaid kohanud. Ida-Virumaa jahiseltsi liige ja teine Tartumaalt pärit jahimees arvasid, et karu on jahituristide seas väga populaarne loom, aga teda on raske küttida ja küttimisarv on limiteeritud.

Järgmise küsimusena taheti teada saada, millisest rahvusest ja mis vanuses jahituristid enam huvituvad karu küttimisest. Peaaegu pooled ei osanud sellele küsimusele vastata. Mõned aga arvasid, et soomlased ja sakslased, kes on keskealised ja jõukamad inimesed.

Eelviimase küsimusena küsiti, milliseid probleeme on karu jahtimisega tekkinud. Kolm vastajat ei osanud sellele küsimusele vastata. Üks vastaja arvas, et karu võib ajumehele kallale minna või teda rünnata. Teine vastaja arvas, et loom lastakse vigaseks ja lõpuks jääb ta metsa raipeks, sest teda ei leita üles. Arvati veel, et jahiturist võib küttida vales vanuses või valet sugu karu. Näiteks liiga noore karu või emakaru, kellel on pojad.

Viimase küsimusena soovis autor teada saada, mida teevad jahituristid peale seda, kui karu on kütitud. Kolm vastajat ei osanud ka sellele küsimusele vastata. Need, kes oskasid sellele küsimusele vastata, arvasid, et kõigepealt antakse jahikorraldajale teada, kes tuleb ja tegeleb kütitud loomaga, sellele võivad eelneda rituaalid nagu näiteks murtud oksa asetamine kütitud looma haavale või suhu ja pildi tegemine. Hiljem võetakse nahk, suguti luu või kolp trofeeks. Lisaks sellele on jahiturist eduka jahipäeva üle õnnelik ning ilmselt võtab ta õhtul ka väikese napsu.

3.2. Küsitluse tulemuste analüüs - jahiturismiga tegelevad inimesed

Selles alapeatükis annab autor ülevaate erinevate jahiturismiga tegelevate inimeste vastustest ja teostab analüüsi. Intervjuudele vastasid kuus jahiturismi ettevõtet, kelle andmed lubas autor anonüümseks jätta. Küsitlus viidi läbi telefonitsi. Küsimused on täpselt samad ja küsitud on samas järjekorras nagu jahiseltsi liikmete küsitluses. (Lisa 1)

Esimese küsimusena küsis autor, kuidas suhtutakse jahiturismi ja kas see on Eesti jaoks oluline. Kõik vastajad arvavad jahiturismist positiivselt. Üks vastaja ütles, et see ei ole Eesti jaoks oluline. Vastati, et jahiturism on aktiivse puhkuse üks osa ja see ei ole ainult jahipidamine, vaid siis nähakse kohalikku kööki, teenindajat, jahikultuuri ja tutvutakse riigiga. Jahiturism olevat majandusele kasulik ja see ühendab väiksemaid kogukondasid, lisaks sellele mitmekesistab see meie riiki. Üks vastaja teadis öelda, et mõnes riigis on see eraldi majandusharu ja meil võiks see ka nii olla, sest see toodaks lisaväärtust Eesti riigile. Jahiturismiga saavad kõik sissetulekut, sest jahid toimuvad näiteks novembris, septembris ja linnast väljas, see ei ole Tallinna põhine, seega saavad ka teised ettevõtted kasu. Negatiivse aspektina tõi üks vastaja välja, et Eesti seaduses on lünk sees, jahiturismi teenust võivad kõik pakkuda, sest see on seaduse poolt reguleerimata ja nõudeid ei ole.

Teise küsimusena uuriti jahiturismiga tegelevatelt inimestelt, kas nad suhtuvad erinevalt välismaistesse ja kohalikesse turistidesse. Neli inimest kuuest vastas, et ei suhtu. Kaks inimest pole kohanud kohalikke ehk sisejahituriste.

Järgmine küsimus oli, kuidas suhtutakse kütitud uluki pildistamisse. Sarnaselt jahiseltsi liikmetele, vastasid ka jahiturismiga tegelevad inimesed, et oleneb, kuidas uluk on pildistatud. Kõik vastajad arvasid, et loom peab olema pildistatud viisakalt ja jahieetiliselt korralikult. Arvati, et inimese enda mälestuseks võib pildistada, aga internetikeskkonda ei soovitata neid pilte eriti laadida, sest palju vastaseid on, näiteks „antihunting”. Kütitud uluki pildistamisel on omad reeglid, kunagi ei tehta pilti kui loom on verine, enne tehakse puhtaks (liiva, mullaga või sätitakse midagi ette) ja on olemas klassikalised asendid, fotoaparaat peab olema samal kõrgusel, mis loom. Kui tegemist on trofeeloomaga, siis tahetakse, et sarved näha oleksid, näiteks kobra ja linde riputatakse.

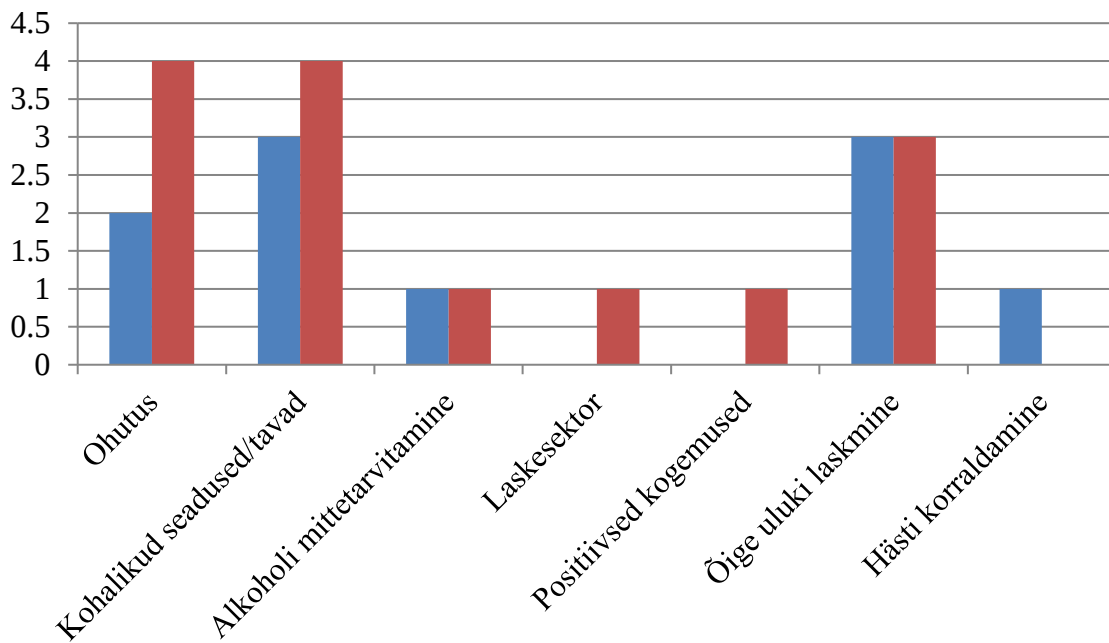
Autor soovis teada, mida teevad jahituristid kütitud uluki naha, liha ja muu sellisega. Vastati, et kõik oleneb, millise looma jahile on tulnud ja millised on kokkulepped ning huvid. Kui on tegu karusloomaga, siis tullaksegi naha järgi, kui tegu on trofee loomaga, siis loomulikult tahetakse trofeed, näiteks kui tegu on põdra pulliga, siis võetakse sarved kaasa, kui mitte, siis mõnikord võetakse liha kaasa. Toodi välja, et oleneb ka palju välismaale kaasa võib viia, mõnikord kasutatakse logistika firmat ja siis saadetakse vastavalt trofee koju. 99% juhtumitest, kus jahiturist kütib suurulukit, kuulub liha jahimaa valdajale ja siis ta ise otsustab, mis sellega tehakse. Kui keegi soovib midagi kaasa võtta, mis algselt kokkuleppes kirjas ei olnud, siis tuleb selle eest lisatasu maksta. Kui tahetakse lihtsalt looma lasta ja makstakse selle eest, siis nad midagi muud kaasa ei saa. Küsitluses selgus, et liha järgi tulevad tavaliselt soomlased.

Intervjuu järgmise küsimusena esitati jahiturismiga tegelevatele inimestele küsimus kui tihti on nad 2016. aastal kokku puutunud jahiturstidega. Kolm vastajat olid jahiturstidega kokku puutunud väga tihti, neid oli lausa saja ringis. Mõni oli kokku puutunud nendega harva, kolm kuni neli korda. Küsitluses osalenud inimene, kes vastas harva, põhjendas seda Aafrika seakatkuga, sest peamised jahiturstid käisid metssiga jahtimas.

Kuuenda küsimusega sooviti teada saada, millist jahtimisviisi ja ulukit eelistab jahiturst. Selgus, et oleneb, millisest riigist jahiturst pärit on. Peamisteks jahtimisviisideks loetleti ajujaht, peibutusjaht, varitsusjaht, koerajaht ja hiilimisjaht. Vastati, et varem oli väga populaarseks suurulukiks metssiga, aga seakatu tõttu enam mitte. Praegu on kõige rohkem soovitud küttida põtru ja metskitse sokkusid, sest nende arvukus on meie riigis suur. Jahiturstid kütiksid meelsasti ka hunti ja karu, aga neid ei leia tihti ja nende küttimislimiit on piiratud. Palju pidavat Eestis ka linnujahi huvilisi käima.

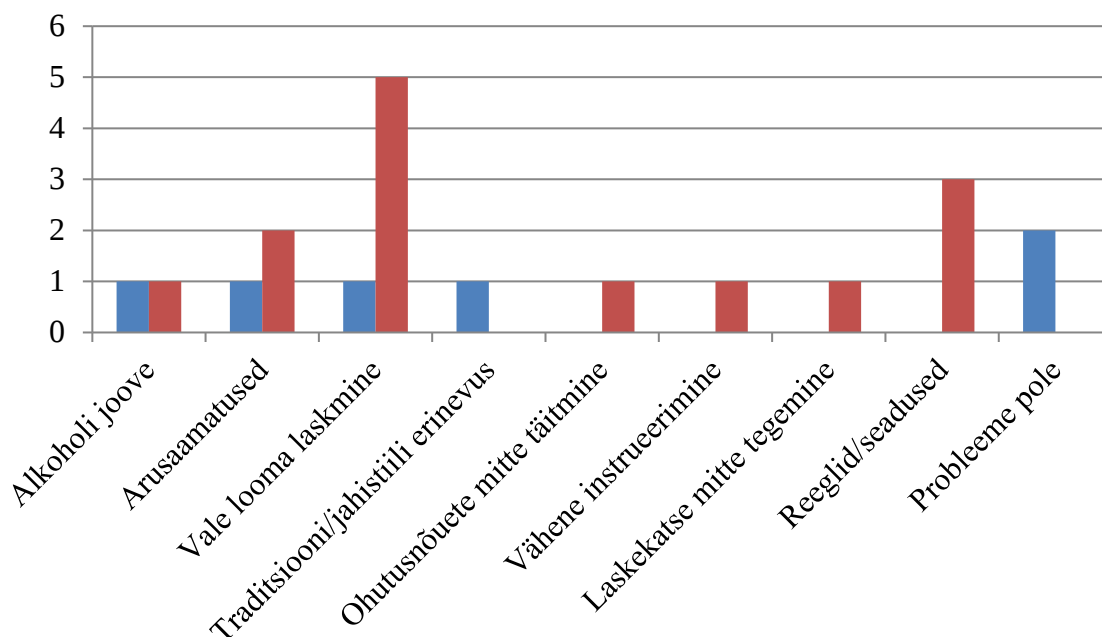
Järgmisena soovis autor teada, milline on tüüpiline jahiturst. Vastustes toodi sellele järgnevaid omadusi: vaiksed, vagurad, soliidsed vanemad härrasmehed, kes naudivad oma vanaduspõlve, keskmisest rikkamad, peavad lugu oma vabast ajast, ausad, loodusest lugupidavad, laia silmaringiga, hindavad meie biotoopi, naudivad loodust ja vaikust. Mõnele vastajale meenutab tüüpilist jahitursti sakslane, kes kannab kaabut ja sokke. Enamus riikidest tulevad küll vanemad härrasmehed, kuid Soomest käivad ka nooremad inimesed. Lisati veel, et kunagi käisid Soomest jahiturstid, kes hommikust saati alkoholi joobes olid.

Järgmise küsimusena küsiti, mis on jahiturismi ettevõtete jaoks jahtipidades oluline, millele tuleks eriti tähelepanu pöörata kui on väliskülalised. Oluliseks peeti, et raha nimel ei tohi lasta seda looma, keda jahiturismiga tegelev inimene ilma kliendita ise ei laseks, kuna see ei ole eetiline. Küttimine ei tohi olla ka kahjulik kohaliku populatsiooni jaoks. Samamoodi selgus ka uuringus, mida varem kirjeldatud on, et jahiturism ei tohi olla kohaliku populatsiooni jaoks ohtlik [2]. Toodi välja veel, et kainus, jahiohutus, jahieetilisus, jahiseadused, jahikultuuri tutvustamine, kombes, tavad, traditsioonid ja jahikorraldus, sest jahikorraldaja on see, kes peab tegema kõik, et midagi valesti ei läheks.

Joonis 4. Tulpdiagramm uuringus selgunud nõuete olulisusest jahipidamises (välisjahituristid). Sinise värvusega on märgitud jahiturismi korraldajad ja punase värviga jahimehed, kes jahiturismiga ei tegele

Üheksanda küsimusena soovis autor teada saada, milliseid eksimusi jahiturismis tehakse. Kaks vastajat kuuest ei osanud ühtegi eksimust välja tuua. Üks vastaja tõdes, et ei tohiks jahile lasta inimest, kes on alkoholi tarvitanud ja silmnähtavalt purjus. Teine vastaja arvas, et arusaamine inimestest, võib tekitada probleeme, sest räägitakse võõrkeeles. Näiteks on Soome jahituristid lasknud kogemata koeri. Kui nii juhtub, siis peavad nad selle ise kinni maksma. Lisaks tõi üks vastaja välja, et valet looma on lastud, näiteks põdramullikaid ja -vasikad, kelle vanus ja suurus ei ole veel sobivad. Samas mainiti, et need pidavat olema inimlikud eksimused. Veel arvati, et traditsioonide ja jahistiilide erinevuste pärast on esinenud probleeme. Lõunapoolt tulijad on emotsionaalsemad ja tahavad „actionit”, Skandinaavias tuleb võtta aga rahuga, sealt võib tekkida kogukonnaga konflikt. Üldiselt lastakse nii palju kui vaja ja kui aega jääb üle, siis jahiturist küsib mingit muud looma lasta. Lõunapoolt tulija tahab, et tal oleks tegevust kogu aeg.

Joonis 5. Tulpdiagramm uuringus tõdetud probleemidest jahiturismist. Sinise värvusega on märgitud jahiturismi korraldajad ja punase värviga jahimehed, kes jahiturismiga ei tegele

Järgmisele küsimusele, kas jahiturist saab alati oma tahtmise, vastasid jahiturismiga tegelevad inimesed peaaegu ühtemoodi, et ei saa. Üks vastaja arvas, et saab. Põhjuseks, miks jahituristid alati oma tahtmist ei saa, põhjendati, et ilmastikutingimusi ja valgust ei saa garanteerida, mistõttu on jahtimine keerulisem. Vastati veel, et korraldaja proovib alati nii teha, et jahiturist oleks rahul, aga kuskilt tuleb alati piir. Uuringus vastas üks jahiturismiga tegelev inimene järgnevalt:

„Muidugi mitte, see on jaht, tulevad ikka suurte lootustega ja mõned lahkuvad pettumustega. Peab reegleid järgima ja seadusi, ei tohi neid rikkuda, kui võimalus tekib. Nendega tuleb konkreetne ja karm olla, et kõik ühtemoodi asja mõistaksid. Midagi ei saa garanteerida.“

Ühteistkümnenda küsimusena taheti teada, kui paljud ettevõtted nende ümbruses pakuvad jahiturismi pakette. Maksimaalselt arvati, et nende ümbruses pakuvad jahipakette kuus ettevõtet. Mõned vastajad põhjendasid, et ettevõtteid kui selliseid ei ole, vaid on eraisikud, kellel on jahimaad ja jahimajad ning info liigub sõbralt-sõbrale.

Järgmiste küsimustega soovis autor infot saada pruunkaru kohta. Esimeseks küsimuseks pruunkaru kohta oli, kui tihti tahavad jahituristid karu küttida ja kas igakord see õnnestub. Neli vastajat kuuest ütlesid, et väga tihti tahetakse karu küttida, kuid see on keeruline, sest lube antakse väga vähe välja. Igal aastal on soovijaid rohkem kui võimalusi karu küttimiseks. Lisaks on karu hind väga kõrge.

Mõnikord pidavat ka nii olema, et kui jahiturist tahab karu, siis suheldakse teiste maakondadega, äkki saab midagi korraldada.

Järgmine küsimus, millisest rahvusest ja mis vanuses jahituristid enam huvituvad karu küttimisest, vastasid enamus, et keskklassist jõukamad Euroopa jahituristid. Peamiselt sakslased ja taanlased, aga ka lätlased ja leedulased.

Kolmeteistkümnendas küsimuses taheti teada saada, milliseid probleeme on esinenud karu jahtimisega. Pooled vastanutest ei osanud midagi välja tuua. Kõige sagedam probleem pidavat selline olema, et kuna karujaht on sügisene kui on pime aeg ja pimeduses laskimine ei ole kõige täpsem ja korrektsem ning tihti peab metsas taga ajama vigastatud looma. Lisaks sellele ka eetika probleem, võibolla ei lasta õiget looma. Jahiseaduses on ära määratud, millist looma võib lasta ja teda võib küttida ainult kahjustuskohas. Öeldi veel, et väga probleeme pole, sest selgeks on tehtud A ja B karujahis.

Viimase küsimusena küsiti, mida teevad jahituristid peale seda, kui karu on maha lastud. Arvati, et pildistatakse ja näidatakse oma rahulolu ning juuakse purju. Lisaks veel tahetakse karu nahka, koljut ja elusuurst karu topist, sest see võib olla mõne inimese eluunistus.

4. ARUTELU

Uuring koostati jahiseltsi endistele ja praegustele liikmetele, kes jahiturismi teenuse pakkumisega ei tegele ja jahiturismiga tegelevate inimestele.

Uuringu tulemusena selgus, et nii jahiseltsi liikmetel kui ka jahiturismiga tegelevatel ettevõtetel on palju sarnaseid arvamusi. Mõlemad kinnitasid jahiturismi positiivset mõju Eesti ühiskonnale ja majandusele ning arvasid, et tänu jahiturismile saavad kasu ka teised ettevõtted nagu näiteks majutusettevõtted. Sarnane mõte on ka 2004 aastal tehtud Soome uuringus välja toodud [1]. Lisaks selgus uuringust, et mõlemad osapooled on ühel meelel, et jahiturismist saavad kasu ka jahimehed ise ning see ühendab väiksemaid kogukondasid. Mõlemad uuringus osalenud osapooled leidsid ka negatiivseid aspekte. Jahiseltsi liikmed tõdesid, et jahituristid ei korista enda järelt ja on Eesti looduse jaoks ohtlikud. Jahiturismiga tegelevad inimesed arvavad, et Eesti seaduses on lünk ja jahiturismi võivad põhimõtteliselt kõik teha, sest see on seaduse poolt reguleerimata ja nõudeid ei ole.

Uuringu tulemusena selgus, et kõik uuringutes vastajad on kütitud uluki pildistamise poolt, kui loom on pildistatud viisakalt ja jahieetilisel korralikult. Arvati, et fotosid võib teha mälestuseks, aga internetikeskkonda ei tuleks pilte üles laadida. Küsitluses selgus, et vaid vähesed suhtuvad erinevalt välismaistesse ja kohalikesse jahituristidesse. Samas tuli välja, et vastanute hinnangul on kohalikke jahituriste vähe.

Uuringus selgus, et jahituristid lepivad eelnevalt jahikorraldajaga kokku, mida nad hiljem kaasa võtavad kui jaht õnnestub. Tavaliselt võetakse kaasa trofeed, nahk, sarved, kihvad ja ka liha, kui selle järgi on tulnud. Uuringu tulemusena selgus, et kui jahiturist tuleb trofeelooma jahtima, siis jääb liha üldjuhul jahikorraldajale. Samas on võimalus jahituristil lisatasu eest see kaasa osta.

Uuringu käigus soovis autor teada saada, kui tihti tuli jahiseltsi liikmetel ja jahiturismiga tegelevatel inimestel kokku puutuda jahituristidega. Tulemus oli autori arvates natuke ettearvatav. Loomulikult puutusid jahiturismiga tegelevad inimesed tihedamini kokku jahituristidega kui jahiseltsi liikmed.

Küsitluse tulemusena soovis autor saada vastust, milliseid jahiviise ja ulukeid eelistab jahiturist. Selgus, et peamisteks jahtimisviisideks on ajujaht, varitsusjaht ja hiilimisjaht. Pakuti ka pukijahti, peibutusjaht ja koerajaht. Jahiseltsi liikmed arvasid, et jahiturist eelistab põtra, metssiga, metskitse, punahirve, kobrast ja loomi, keda enda riigis jahituristidel ei ole. Jahiturismiga tegelevad inimesed selgitasid, et kõige rohkem tahetakse küttida põtra ja metskitse sokku, sest neid leidub meie riigis kõige rohkem. Tahetakse küttida ka karu ja hunt, kuid nende limiit on piiratud ja neid on keeruline küttida. Uuringus selgus, et varem oli väga populaarne uluk metssiga, aga seakatku tõttu enam mitte.

Uuringus vastanute põhjal on tüüpiline jahiturist erinev. Jahiseltsi liikmed arvasid, et tüüpilised jahituristid on tavaliselt mehed, laia silmaringiga, enamasti kogenud jahimehed ja mitte esimeses nooruses, külma nährviga ning kannatlikud. Jahiturismiga tegelevad inimesed arvasid, et vaiksed, vagurad, soliidsed vanemad härrasmehed, kes naudivad oma vanaduspõlve, keskmisest rikkamad, peavad lugu oma vabast ajast, ausad, loodusest lugupidavad, laia silmaringiga, naudivad loodust ja vaikust.

Uuringu tulemusena selgus, mis on jahti pidades oluline, kui külas on välisturistid. Mõlemad vastajad peavad oluliseks jahiohutust ja jahiturist tuleks kindlasti kurssi vii kohalike seaduste ning tavadega, lisaks ei tohi olla alkoholijoobes. Oluline on mõlema poole jaoks ka õige uluki korrektne laskmine. Jahiseltsi liige leidis, et oluline on, et külaline saaks jahti pidades elamuse, positiivse kogemuse, infot kohaliku elu ja jahipidamise tavade kohta.

Küsitluses selgus, millised probleemid esinevad jahiturismis. Jahiseltsi liikmed leidsid, et ohutusnõudeid ei täideta, lastakse valet looma, toimub vähene instrueerimine, alkoholi liigtarvitamine, dokumendid pole korras, laskekatset ei tehta, puudub kontroll ja seadusi ei täideta. Jahiturismi ettevõtted arvasid samuti, et üheks probleemiks on alkoholijoobes jahituristid, teiseks probleemiks vale looma laskmine ja kolmandaks traditsioonid ja jahistiilide erinevused. Jahiturismiga tegelevad inimesed lisasid, et probleem võib tekkida ka arusaamatusest, sest räägitakse võõrkeeles. Kaks jahiturismi korraldajat ei osanud ühtegi probleemi välja tuua.

Jahiturismi uuringus selgus, et suurema osa jahindusega seotud inimeste arvates jahiturism ei saa alati oma tahtmist. Vaid mõni üksik vastaja arvas, et saab. Tulemusena selgus, et jahituristi tahtmine sõltub jahikorraldajast, ilmastikust ja valgusest. Uuringu käigus selgus veel, et ühes jahipiirkonnas ei ole väga palju jahiturismiga tegelevaid ettevõtteid.

Uuringu tulemusena selgus kui tihti tahavad jahituristid karu küttida ja kas igakord see ka õnnestub. Jahiseltsi liikmete arvamused jagunesid kaheks. Peaaegu pooled arvasid, et karu ei taheta väga tihti küttida, teised arvasid, et karu on väga tahetud loom jahiturismis, aga seda ei ole väga võimalik küttida, kuna limiit on väike ja küttimise tingimused on rasked. Tulemusena selgus, et üle poolte jahiturismiga tegelevate ettevõtete arvates tahetakse karu väga tihti küttida, kuid nagu jahiseltsi liikmedki arvasid, ei ole see väga võimalik meie riigis, kuna küttimislimiit on väike. Lisati veel, et karu hind on väga kõrge ja iga aasta on soovijaid rohkem kui võimalusi küttida. Mõlemad osapooled küsitluses vastasid, et karu tahavad küttida tavalisest jõukamad ja keskealsed Euroopa jahituristid.

Uuringu tulemusena selgusid ka probleemid, mis esinevad karu küttimisega. Selgus, et peamiseks probleemiks on halvad tingimused karu laskmise ajal ja sellepärast jäävad tihti peale vigastatud loomad metsa, kust neid kohe ei leita. Selgus, et kui karu on maha lastud, siis on traditsiooniks, et pannakse murtud oks kütitud looma haavale või suhu ja tehakse pilti, hiljem võetakse nahk, suguti luu või kolp trofeeks.

4.1. Järeldused ja ettepanekud

Lõputöö tulemuste põhjal teeb autor järelduse, et jahindusega seotud inimesed võiksid teha riigile ettepaneku jahiturismi seadustamiseks. Jahiturism võiks olla Eestis eraldi majandusharu, sest siis oleks antud valdkond seaduse poolt reguleeritud ja kontrollitud. 2017. aasta seisuga peavad jahiturismi korraldajad ja jahituristid järgima Eesti Vabariigi Jahiseadust [3], jahikalendrit [10] ja jahieeskirja [5]. Enne jahti võiks jahikorraldaja alkoholitunnustega inimesi mitte jahile lasta, reeglid peaksid kirjas olema ja nende rikkumise korral võiks olla seadus, mis neid karistab. Võõrkeelest tulenevate arusaamatuste vältimiseks soovitada kasutada tõlketeenuseid. Autor teeb ettepaneku, et jahikorraldajad oleksid hoolsamad ja kasutaksid kaasaegsemat tehnikat, et vigane loom metsast kiiremini leitaks. Jahiseltsi liikmed ja jahiturismiga seotud inimesed peaksid suhtlema rohkem omavahel, et kõik jahiturismis paremini sujuks, jahituristid saaksid veel parema elamuse ning jahiseltsi liikmed saaksid oma ettepanekuid esitada ja arvamusi avaldada. Autor leiab, et liha kaasa müümine oleks lisatuluallikas jahiseltsidele, kuna selgus, et jahiseltsidel ei ole väga palju raha. Autor järeldab, et uuringus osalejate arvamus jahituristide kohta on positiivne. Autor teeb järelduse, et Eestis ei ole jahiturism veel väga populaarne.

KOKKUVÕTE

Tänapäeval on valdava osa jahiga tegelevate inimeste jaoks jaht vaba aja veetmise viis, millega soovitakse tegeleda ka kodupiirkonnast eemal. Jahihuvilistele on selliseks teenuseks jahiturism, mis pakub võimalust väljaspoole oma tavapärasest jahipiirkonda reisida ja jahti pidada. Jahiturism on tegevus, kus kohalik või väliturist reisib oma tavapärasest jahipiirkonnast eemale, et jahti pidada.

Jahiturism on mitmel pool Euroopas kasvav majandusharu ja suhtumine sellesse on sarnane. Põhja-Euroopa riikides on läbiviidud erinevaid uuringuid, kuid Eestis autorile teadaolevalt uuringuid jahiturismi suhtumise kohta koostatud ei ole. Mujal maailmas leitakse sageli, et jahiturismi kaudu on võimalik tõsta riigi majanduslikku potentsiaali ja pakkuda majutus- ja toitlustusettevõtetele ka väljaspool suurlinnasid kasu ja tööd. Selleks, et majandusharu arendada, tuleb aga tunda selles esinevaid probleeme ja ühiskonna suhtumist antud valdkonda. Autor keskendub oma lõputöös jahiturismis kütitavatele suurulukitele ja jahiturismile, sest mujal maailmas tehtud uuringud on näidanud, et jahituristid on peamiselt huvitatud suurulukite jahtimisest.

Lõputöös anti ülevaade jahiturismist ning koostati uuring, kus selgusid peamised valdkonnaga seotud probleemid. Uuringus osalejad olid üksmeelel, et vahel lastakse valet looma, toimub alkoholi liigtarvitamist ning arusaamatused tekitavad kõige rohkem probleeme jahiturismis. Lõputöö üheks eesmärgiks oli välja selgitada suhtumine jahiturismi. Selgus, et nii jahimehed, kes jahiturismiga ei tegele kui ka jahiturismi ettevõtted suhtuvad jahiturismi üsna sarnaselt. Mõlemad arvasid, et jahiturism avaldab positiivset mõju Eesti ühiskonnale ja majandusele. Negatiivsena toodi välja, et jahiturism on seaduse poolt vähe reguleeritud.

Uuringu põhjal tõi autor välja järeldused ja ettepanekud. Autor teeb probleemide vältimiseks ettepaneku jahikorraldajatele, kes võiksid alkoholitunnustega inimesi rohkem kontrollida ja mitte jahile lasta. Arusaamatuste vältimiseks tuleks kasutada tõlketeenuseid, et võõrkeeles suhtlemine paremini sujuks. Vigase looma kiiremaks leidmiseks tuleks kasutada kaasaegsemat tehnoloogiat. Selleks, et jahiturism saaks olla Eesti riigis eraldi majandusharu, teeb autor ettepaneku jahindusega

seotud inimestele, kes võiksid teha riigile ettepaneku jahiturismi seadustamiseks, sest siis oleks oleks antud valdkond rohkem seaduse poolt reguleeritud ja kontrollitud.

SUMMARY

Nowadays hunting animals is one way of spending free time outside your everyday living area. Hunting tourism is offering the people interested in hunting the possibility to travel to different places to hunt animals. Hunting tourism includes the activities, related to hunting, where both local and foreign tourists travel outside of their everyday living area to hunt animals.

In many different places all over Europe, hunting tourism is a growing economic sector, and the attitude to it is similar. In Northern European countries you can find several different attitude surveys and studies. As is known to the author of this graduation thesis there are no similar attitude surveys made about hunting tourism in Estonia. It has been found out that through hunting tourism it is very often possible to increase the economic potential in other sectors as well. For example, by developing hunting tourism, food and beverage and accommodation sectors in the countryside, outside of the cities, are also growing. To develop this economic sector, we need to know the problems and the attitude of the society towards this. In this graduation thesis the author concentrates on the problems of hunting big game and hunting tourism, because the studies made in Europe show that these are the two activities that interest the tourists most.

The thesis gives an overview of hunting tourism. A study, which was carried out, reveals the main problems. The participants of the study were unanimous about the following problems: shooting wrong animals, abuse of alcohol and the misunderstandings. One of the purposes of this thesis was to find out the attitude towards hunting tourism. It turned out that both, the hunters who are not dealing with hunting tourism and the hunting tourism companies, have similar attitude towards hunting tourism in general. Both parties have the opinion that hunting tourism makes a positive impact on Estonian economy and society. The negative aspect which was brought out is that hunting tourism is not regulated enough by the law.

Based on this study the author brought out the conclusions and the suggestions. To avoid the problems, the author makes a suggestion to the hunting tourism organizers to control the alcohol using and not to allow the people who have consumed alcohol to go hunting. To avoid language-

related misunderstandings, the author suggests to use language companies' services. Modern technology should be used for quick tracking of a wounded animal. The author suggests that the people who are involved in hunting tourism appeal to the government for legal regulations of hunting tourism. This is the only way to monitor and control this field by law.

VIIDATUD ALLIKAD

- [1] „Academic paper (PDF): Sustainable Hunting Tourism - Business Opportunity in Northern Areas?“, *ResearchGate*. [Online]. Available at: https://www.researchgate.net/publication/237245172_Sustainable_Hunting_Tourism_-_Business_Opportunity_in_Northern_Areas. [Vaadatud: 05-apr-2017].
- [2] M. Nygård ja L. Uthardt, „Opportunity or threat? Finnish hunters' attitudes to hunting tourism“. [Online]. Available at: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09669582.2010.524701>. [Vaadatud: 11-apr-2017].
- [3] „Jahiseadus – Riigi Teataja“. [Online]. Available at: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101122015007>. [Vaadatud: 05-apr-2017].
- [4] „[EKSS] ‘Eesti keele seletav sõnaraamat’“. [Online]. Available at: <https://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=turism&F=M>. [Vaadatud: 05-apr-2017].
- [5] „Jahieeskiri – Riigi Teataja“. [Online]. Available at: <https://www.riigiteataja.ee/akt/115072016002>. [Vaadatud: 26-apr-2017].
- [6] „Üldandmed - eesti.ee“. [Online]. Available at: https://www.eesti.ee/est/teemad/riik/eesti_vabariik_2/uldandmed. [Vaadatud: 03-mai-2017].
- [7] S. Erik, „Üldsuse ja jahimeeste suhtumine ulukitesse ja jahindusse“. [Online]. Available at: http://dspace.emu.ee/bitstream/handle/10492/2836/Sander_erik_2016_BA_LU_t%c3%a4istekst.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [Vaadatud: 03-mai-2017].
- [8] „Jahiulukid Eestis | Keskkonnaministeerium“. [Online]. Available at: <http://www.envir.ee/et/jahiulukid-eestis>. [Vaadatud: 03-mai-2017].
- [9] D. Hofer, J. C. Blanco, ja TRAFFIC Europe (Program), *The lion's share of the hunt: trophy hunting and conservation : a review of the legal Eurasian tourist hunting market and trophy trade under CITES: a TRAFFIC Europe regional report*. Brussels, Belgium: TRAFFIC Europe, 2002.
- [10] „Jahikalender ja -statistika | Eesti Jahimeeste Selts“. .

- [11] Igor Ponjiger, Dajana Lulić, Milutin Kovačević, Vladimir Marković, ja Milosava Matejević, „IMPACT OF HUNTING TOURISM ON SPATIAL TRANSFORMATION“. [Online]. Available at: <http://www.dgt.uns.ac.rs/zbornik/issue44-1/en/07.pdf>. [Vaadatud: 05-apr-2017].
- [12] „Jahipidamise kord ja võimalused Eestis viibivatele välismaalastele | Eesti Jahimeeste Selts“.
- [13] „Jahiturism“. [Online]. Available at: <http://www.jaagrigrill.ee/et/jahiturism>. [Vaadatud: 05-apr-2017].
- [14] „Jaht Lõuna-Eestis, Jahiturism, Kütmine - Hotell Metsis“. [Online]. Available at: <http://www.hotellmetsis.com/jahiturism/>. [Vaadatud: 05-apr-2017].
- [15] „Jahiturism“, *Jahiturism*. [Online]. Available at: <http://huntingtourism.ee/>. [Vaadatud: 05-apr-2017].
- [16] A. Hamburg, „Brüsselist ei tule keegi meie metsloomi üle lugema | Eesti Jahimeeste Selts“.
- [17] M. Nygård ja L. Uthardt, „An opportunity for rural areas or a threat to local hunters“, *Finnish Hunters' Attitudes toward Hunting Tourism. Paper presented to the XXIII ESRS Congress in Vasa, Finland "Re-inventing the rural between the social and the natural*, 2009, lk 17–20.

LISAD

1. Lisa 1 – Küsitlus teemal „Jahimeeste suhtumine jahiturismi”

2. Lisa 2 - Rohevik OÜ hinnakiri

Lisa 1 – Küsitlus teemal „Jahimeeste suhtumine jahiturismi”

Lugupeetud jahiseltsi liige/jahimees! Minu nimi on Kristiina Seiton ja olen Tallinna Tehnikakõrgkooli üliõpilane ning koostan oma lõputööd teemal „Jahimeeste suhtumine jahiturismi“. Jahiturism on tegevus, mille eesmärk on pidada jahti ja jahtida erinevaid ulukeid, tehes seda väljaspool oma tavalist jahipiirkonda. Lõputöö eesmärgiks on uurida, mida arvavad jahiturismist jahindusega seotud inimesed. Oleksin väga tänulik kui leiaksite aega küsimustele vastamiseks.

1. Kuidas suhtute jahiturismi? Kas Teie arvates on jahiturism Eesti jaoks oluline?
2. Kas suhtute erinevalt välismaistesse ja kohalikesse turistidesse? Kui jah, siis mismoodi?
3. Mida arvate kütitud uluki pildistamisest?
4. Mida teevad jahituristid kütitud uluki naha, liha jms? Kas nad on sellest huvitatud või jätavad selle jahi korraldajale?
5. Kui tihti olete 2016 aastal kokkupuutunud jahiturismiga ja jahituristidega?
6. Millist jahtimisviisi ja ulukit eelistab Teie arvates jahiturist?
7. Milline on Teie arust tüüpiline jahiturist?
8. Mis on Teie jaoks jahtipidades oluline, millele tuleks eriti tähelepanu pöörata kui on väliskülalised?
9. Oskate välja tuua eksimusi, mida jahiturismis tehakse. Millistest probleemidest kuulnud olete?
10. Kas jahiturist saab alati oma tahtmise?
11. Kui paljud ettevõtted Teie ümbruses pakuvad jahipakette?
12. Kui tihti tahavad jahituristid karu kütida? Kas igakord see õnnestub?
13. Millisest rahvusest ja mis vanuses jahituristid enam huvituvad karu kütimisest?
14. Milliseid probleeme on esinenud karu jahtimisega?
15. Mida teevad jahituristid peale seda, kui karu on maha lastud?

Sugu:

Vanus:

Jahipiirkond:

Tänan, et leidsite vastamiseks aega!

Lisa 2 - Rohevik OÜ hinnakiri

Rohevik OÜ hinnakiri muutmata kujul.

TEENUS	HIND (eur)
Jahipakett (Sisaldab: jahipäev, majutus kaheses toas, kolm söögikorda transport jahipiirkonda)	165
Teine jaht samal päeval	
Firmajahi organiseerimine	Kokkuleppel
Linnuvaatlusretked ja koolitused	Kokkuleppel
Metsloomade vaatlused	Kokkuleppel
Jahidokumentide vormistamine	30
Jahirelva rent (üks päev)	25
Jahitrofee hinnad	
Sokk ja metskits	
Sokk kuni 200 gr	100
Sokk 201 – 300 gr	150
Sokk 301 – 400 gr	200
Sokk 401 +	250
Kits	60
Tall	30
Haavamine sokk	60
Haavamine kits/tall	30
Sokk sarvedeta	60
Punahirv	
Hirv pull sarved kuni 2,49 kg	350
Hirv pull 2,5 – 3,49 kg	650
Hirv pull 3,50 – 4,99 kg	900
Hirv pronks	1500
Hirv hõbe	2000
Hirv kuld	2500
Hirv lehm	100
Hirv vasikas	60
Haavamine lehm/vasikas	60
Haavamine pull	200
Põder	
Põder 3 haru	300
Põder 4 haru	400
Põder 5 haru	500
Põder pronks	600
Põder hõbe	750
Põder kuld	850
Põder lehm	60
Põder vasikas	60

Põder haavamine lehm/vasikas	60
Põder haavamine (pull)	200
Metssiga	
Metssiga põrsad ja kult kuni 10 cm	60
Metssiga 10 – 16 cm	120
Metssiga 16 – 20 cm	170
Metssiga 20 cm +	340
Emised kuni 40-59 kg	100
Emised üle 60 kg	200
Haavamine	60
Ilves	525
Hunt	400
Kobras	35
Rebane	0
Kährikkoe	0
Mäger	35
Metskurvits	Kokkuleppel